metropool regioamsterdam

memo

Aan	PHO Duurzaamheid
Van	[redacted] [redacted]@amsterdam.nl en [redacted] (TNO, [redacted]@tno.nl) namens MRA werkgroep energiearmoede
Onderwerp	MRA inzet op energiearmoede
Datum	26 augustus 2021

Gevraagde beslissingen

De leden van het PHO Duurzaamheid wordt gevraagd om als afronding van de verkenningsfase in te stemmen met de in dit memo voorgestelde vervolgstappen:

a) het vormen van een bestuurlijk team voor dit thema, door aan de huidige bestuurlijk trekkers ook een bestuurder vanuit het sociale domein, uit het PHO Bouwen en Wonen en iemand van woningbouwcorporatie en welzijnsorganisatie te koppelen; alsmede het vormen van een aanjaagteam met ambtenaren vanuit verschillende disciplines en mensen uit andere organisaties;

b) het door het aanjaagteam (onder regie van het bestuurlijk team):
   - stimuleren van concrete (no regret) acties om het laag hangend fruit te plukken;
   - voorbereiden van een experimenteerprogramma energiearmoede (waarin lessen worden getrokken uit lopende initiatieven en met bijv. het Servicepunt Duurzame Energie nieuwe experimenten worden gestart);
   - voorbereiden van een plan van aanpak (inclusief begroting en financieringsvoorstel) voor de periode vanaf 2022.

c) de agendering van het thema enerigearmoede dit najaar in de MRA-overlegstructuren die zich binnen de MRA aan het ontwikkelen zijn voor het sociale domein;

d) de organisatie van een brede bestuurlijke bijeenkomst dit najaar over dit thema om dit thema nader te verkennen en vervolgstappen te bespreken, als aanloop naar een bestuurlijke vervolgbijeenkomst na de raadsverkiezingen van maart 2022 om het plan van aanpak te accorderen;

e) het vanuit het PHO Duurzaamheid bepleiten dat dit thema, dat bij uitstek vraagt om een integrale aanpak, een expliciete plek krijgt in het MRA-werkprogramma voor 2022.

f) het benutten van de Verstedelijkingsstrategie om de discussie tussen rijk en regio over energiearmoede te intensiveren.

Overwegingen

Deze vervolgstappen zijn ingegeven door:

- de door de werkgroep tijdens deze verkenningsfase verzamelde informatie over energiearmoede in relatie tot de energietransitie, waaronder:
    - data die inzicht geven in de mate van al bestaande en dreigende energiearmoede in de MRA, de spreiding daarvan over de MRA en de doelgroepsegmentatie;
    - een overzicht van lopende en mogelijke acties op bovenlokaal / regionaal niveau en acties op lokaal niveau ('de menukaart').
    - een inventarisatie onder MRA-overheden die laat zien dat deze veelal zoekende zijn naar wat zij aanmoeten met dit thema.
- de constatering dat het belangrijk is om het thema energiearmoede steviger op de agenda te plaatsen ook vanwege het remmende effect dat het bestaan van energiearmoede kan en zal hebben op de voortgang van de energietransitie (zeker in het licht van de te verwachten stijging van de energielasten als gevolg van de energietransitie).
- de constatering dat het belang van het thema energiearmoede vraagt om een aanpak waarbij de inzet vanuit verschillende schaalniveaus (Europa, rijk, regionaal en lokaal) wordt gecombineerd en waarbij – gegeven het profiel van de doelgroep en de concentratie van de problematiek in specifieke wijken – partijen als woco's en opbouwwerk / welzijnsinstellingen worden betrokken.
- de vaststelling dat energiearmoede sterk geconcentreerd is in bepaalde wijken en dat in de doelgroep bewoners met een sociale huurwoning en naar alle waarschijnlijkheid ook mensen met meervoudige problematiek oververtegenwoordigd zijn.
- de vaststelling dat een succesvolle aanpak van de energiearmoede daarom vraagt om een wijkgerichte aanpak waarbij de bewoners, maar ook woco's en intermediaire organisaties, nadrukkelijk worden betrokken en waarbij verbindingen worden gelegd met het reguliere armoedebeleid. De aanpak van energiearmoede vraagt kortom om het verbinden van de inzet vanuit verschillende beleidsterreinen (duurzaamheid, sociaal, bouwen/wonen, economie/ inkomen/ werk). Het draagvlak voor de energietransitie kan immers worden vergroot indien de inzet daarop wordt verbonden met de inzet op vergroting van wooncomfort, gezondheidswinst, leefbaarheid, sociale cohesie en maatschappelijke en economische participatie.

Toelichting

De opdracht van het *PHO Duurzaamheid*
Op 4 februari 2021 heeft het PHO opdracht gegeven om:

- een overzicht op te stellen van initiatieven in de MRA en daarbuiten om de kennisuitwisseling over energiearmoede te stimuleren;

- relevante input te leveren voor het 'laden' van de Verstedelijkingsstrategie op dit thema;
- met o.a. Invest.MRA / Rom i.o. te verkennen of er mogelijkheden zijn als MRA financieringsconstructies te organiseren die de doelgroep werkelijk helpen;
- een kennissessie voor te bereiden voor bestuurders en ambtenaren en corporaties uit de MRA met experts van bijv. TNO, Pon/Telos, VNG;
- een voorstel voor te bereiden richting MRA bestuurders voor de aanpak op dit thema op MRA niveau.

In de afgelopen maanden is een werkgroep (zie bijlage 1) met deze opdracht aan de slag gegaan. Dit gebeurde d.m.v. desk research, gerichte gesprekken (zie bijlage 2) en een webinar georganiseerd door het Servicepunt Duurzame Energie (met rond de 70 deelnemers van binnen en buiten de MRA). Het PHO van 9 september is het moment om – via dit memo en de bijbehorende bijlagen (waar onder de 'menukaart' met lopende en denkbare acties op lokaal en bovenlokaal niveau) - de bevindingen en conclusies uit deze verkenningfase voor te leggen aan de bestuurders.

Energiearmoede in de MRA

Volgens de EU-definitie leeft ca 8 procent van de Nederlandse bevolking (ca. 650.000 huishoudens) in een situatie van energiearmoede waarbij zij meer dan 10 procent van hun besteedbaar inkomen aan energie uitgeven. Maar er zijn ook wijken waar 70 procent van de mensen aan energiearmoede lijdt.

Zeer recent onderzoek van TNO geeft een eerste inzicht in wat de situatie is in de MRA. Dit onderzoek laat o.a. zien dat de problematiek van de energiearmoede:

- sterk is geconcentreerd in een aantal wijken;
- op dit moment minder groot is dan in een aantal andere delen van het land (zoals Zuid-Holland), maar naar verwachting wel verder toe zal nemen.

Energiearmoede in de MRA

TNO heeft recentelijk 5 energiearmoede-indicatoren in kaart gebracht voor Nederland, die gaan over de betaalbaarheid van energie, de combinatie van mensen met lage inkomens woonachtig in slechte woningen en energiearmoede in de toekomst.

Binnen de gemeenten van de MRA zit de huidige problematiek met name op de betaalbaarheid van energie en in mindere mate op de combinatie van lage inkomens en slechte woningen. Energiearmoede in relatie tot een slechte woning concentreert zich sterk in Lelystad. Relatief veel mensen met lage inkomens wonen in energetisch middelmatige woningen. Op basis van deze cijfers lijkt bijv. de woningvoorraad in Zuid-Holland en Noord-Oost Groningen gemiddeld slechter van kwaliteit.

De Indicator van betaalbaarheid laat zien dat het % inwoners met lage inkomens en hoge kosten 3x zo hoog is als % inwoners met lage inkomens in een slecht huis. Het bevestigt het beeld dat het bij 'acute' energiearmoede op gemeenteniveau vooralsnog niet om grote aantallen mensen gaat, maar er zijn wel wijken in de MRA waar het 10% is. Daarnaast is de betaalbaarheid met name problematisch voor alleenstaanden (41%) en alleenstaande ouders

(23%). Dit kan een startpunt zijn om te kijken naar het 'laaghangend fruit' aan energiebsparingen om de betaalbaarheid nu en in de toekomst te waarborgen.

Energiearmoede in de MRA lijkt daarmee vooralsnog een relatief overzichtelijk probleem, want het is met name problematisch binnen enkele wijken en buurten in gemeenten. Deze observaties geven extra handvatten voor een wijkgerichte aanpak en voor het diversifiëren van aanpakken binnen gemeenten en wijken, het vinden van een doelgerichte aanpak, en daarmee dus ook de samenwerking met partners. Woningcorporaties spelen een cruciale rol in de samenwerking.

Een belangrijke observatie daarnaast is dat het hierbij slechts gaat om een momentopname. Dat dit niet zo hoeft te blijven blijkt uit indicatoren over energiearmoede in de toekomst. Die tellen samen (zowel huurders als woningeneigenaren) op tot 25%. Oftewel, energiearmoede kan wel degelijk een veel groter probleem worden, waarbij ook de niet-lage inkomens in de problemen gaan komen, als niet geinvesteerd wordt in het verbeteren van de woningvoorraad.

Figuur: Energiearmoede op wijkniveau

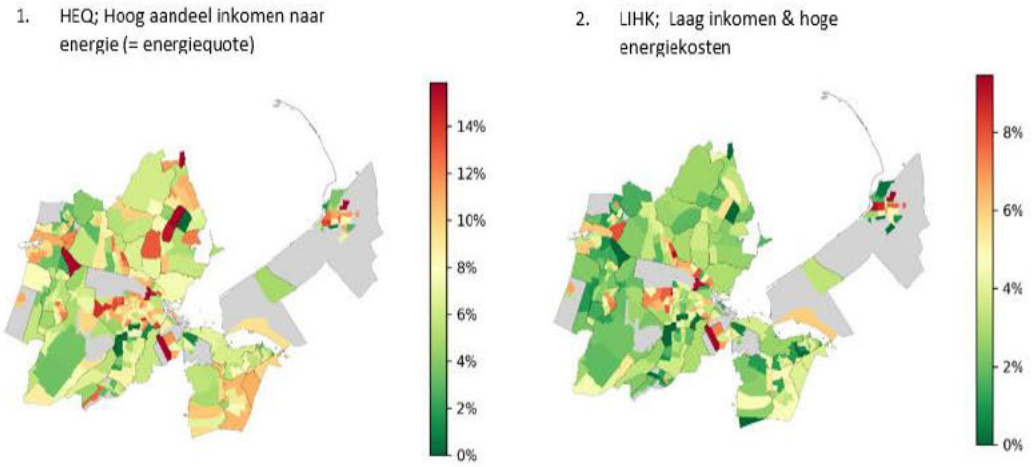

Energiearmoede Indicatoren mbt betaalbaarheid

4e. ESHF; Eigenaren in slecht huis, niet zelf kunnen financieren

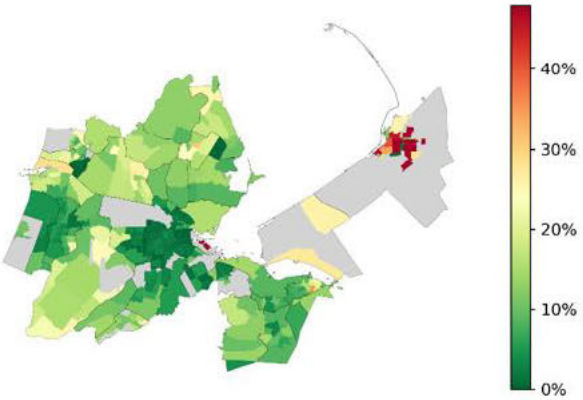

4h. HSH; Huurders in slecht huis, niet zelf kunnen beslissen

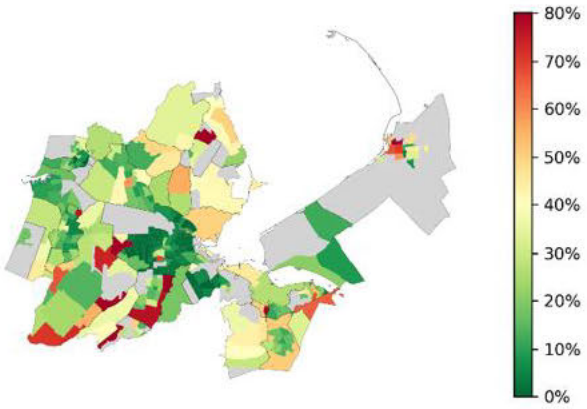

Energiearmoedeindicatoren in de toekomst voor eigenaren en huurders

Door het bestaan van energiearmoede dreigt een deel van de huishoudens achterop te raken in de energietransitie en het maatschappelijk draagvlak voor die transitie te worden ondermijnt. Daarbij gaat het overigens niet alleen om het draagvlak bij mensen die te maken hebben met of het risico lopen op energiearmoede, maar ook om de rest van de samenleving. Een recent onderzoek van de TU Delft laat namelijk zien dat het beschermen van lage inkomens en het voorkomen dat de kloof tussen arm en rijk groter wordt door de middengroep in de Nederlandse bevolking breed wordt gezien als één van de vier voorwaarden voor een gedragen Klimaatbeleid[1].
Omgekeerd geldt dat het terugdringen van energiearmoede leidt tot een scala aan sociaal-economische voordelen én kan bijdragen aan het versnellen van de energietransitie. Internationaal onderzoek leert dat elke euro die je investeert in problemen rond energiearmoede, tot 2,5 euro besparing leidt aan maatschappelijke kosten, zoals in de gezondheidszorg[2].

Het thema energiearmoede staat inmiddels volop in de belangstelling, al worden soms woorden als klimaatrechtvaardigheid, sociale of eerlijke of inclusieve energietransitie gebruikt om dit thema te duiden[3]. Het principe van woonlastenneutraliteit is vastgelegd in het Klimaatakkoord, maar niemand weet nog hoe dat moet worden ingevuld. De instrumenten daarvoor ontbreken of zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Voor alle gemeenten

[1] TU Delft, Brede steun voor een ambitieus klimaatbeleid als aan vier voorwaarden is voldaan, 17 juni 2021.
[2] TNO: Energiearmoede en de energietransitie, Energiearmoede beter meten, monitoren en bestrijden. November 2020.
[3] Zie ook: https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/naar-een-inclusieve-energietransitie/.

ligt hier een opgave, maar niet in alle gemeenten is de problematiek even urgent en mede daarom verschilt de wijze waarop zij hiermee bezig zijn nogal (zie ook bijlage 3). Het meest actief op dit terrein lijken:

- Haarlem, waar in november 2019 een visiedocument is vastgesteld over sociale energietransitie met als uitgangspunt dat Haarlem een sociale en ongedeelde stad wil zijn waar de energietransitie voor alle Haarlemmers betaalbaar is.
- Amsterdam, waar het werken aan een klimaatrechtvaardige energietransitie' één van de 20 pijlers is van de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 uit 2020 en waar de energiearmoede ook in kaart is gebracht.
- Zaanstad, waar een visiedocument is vastgesteld dat op dit moment wordt uitgewerkt in concrete acties waarbij ook verbindingen worden gelegd met andere thema's (funderingsproblematiek, gezondheid, sociaal-economische situatie) en waar een monitor in voorbereiding is.

Ook vanuit raden en staten is er groeiende aandacht voor dit thema. Zo heeft Provinciale Staten Noord Holland in het kader van de behandeling van de RES een motie aangenomen die oproept om ook de verduurzaming van de gebouwde omgeving en personen met een kleiner budget mee te laten participeren in duurzame energieprojecten.
Gemeenten en provincies in de MRA zijn overigens uiteraard ook via VNG, IPO, G40, G4 en Platform31 betrokken bij discussies over energiearmoede. Zo heeft de G40 in 2018 al een lobbyagenda opgesteld voor de sociale energietransitie.

Thema energiearmoede vraagt om aanpak op verschillende schaalniveaus
Gemeenten en provincies zijn niet de enige overheden die zich buigen over het thema energiearmoede.
Op Europees niveau verplicht de Governance Verordening inzake de Energie Unie en Klimaatactie (EU)2018/1999 alle EU-lidstaten om een nationaal energie- en klimaatplan in te dienen waarin de route naar een koolstofvrije economie wordt geschetst én de toegang tot schone energie voor alle burgers wordt gewaarborgd. Nu reeds hebben lidstaten de verplichting om te rapporteren over energiearmoede en een 'set criteria voor energiearmoede' te ontwikkelen en te publiceren. TNO gaat voor het ministerie van Economische Zaken en Klimaat de nationale energiearmoede monitor opzetten.

Op nationaal niveau wordt gewerkt aan instrumenten om invulling te kunnen geven aan het uitgangspunt van het Klimaatakkoord dat de stap naar minder CO_2-uitstoot voor iedereen haalbaar en betaalbaar moet zijn. Het belang daarvan blijkt o.a. uit analyses van PBL en TNO die de vraag oproepen in hoeverre dit uitgangspunt realistisch is.

Het vraagstuk van energiearmoede vraagt om een gecombineerde aanpak waarbij de inzet vanuit verschillende schaalniveaus (Europees, rijk, regionaal en lokaal) wordt gecombineerd. Gezien de concentratie van de problematiek van de energiearmoede in specifieke wijken en gezien de noodzaak om bij de aanpak van dit vraagstuk de doelgroep actief te betrekken, is het belangrijk dat op lokale schaal maatwerk wordt geleverd en dat gericht wordt bezien wat de situatie is, waar raakvlakken zitten met andere problematiek, welke partijen nodig zijn bij

het vinden van oplossingen en hoe de doelgroep benadert en betrokken kan worden. Het belang van maatwerk op lokale schaal laat echter onverlet dat het ook belangrijk is dat MRA-overheden op dit onderwerp de samenwerking zoeken met elkaar, met andere lokale overheden en met het rijk. Die samenwerking op regionaal niveau kan bijvoorbeeld bestaan uit het:

- zo scherp mogelijk inzicht krijgen in de mate en dreiging van verdere energiearmoede in de MRA, de spreiding daarvan over de MRA en de doelgroepen waar de problematiek is geconcentreerd.
- met elkaar delen van kennis over en ervaringen met het vormgeven van initiatieven en beleid om energiearmoede te bestrijden/ voorkomen, het succesvol betrekken van de doelgroep en het met elkaar bezien of de MRA zich kan positioneren als experimenteeromgeving (die extra relevant kan zijn vanwege de veelvormigheid van de MRA).
- met elkaar zoeken naar manieren om de – voor het komen tot een succesvolle aanpak – benodigde verbindingen tussen het fysieke en het sociale domein vorm te geven bijv. door te zorgen dat energiebesparing onderdeel wordt in trajecten van schuldhulpverlening.
- op regionale schaal afspraken maken met woningbouwcorporaties over het opnemen van de inzet op het aanpakken van energiearmoede in de prestatieafspraken of met financiële instellingen over financieringsconstructies.
- met elkaar inzetten op het monitoren van de ontwikkelingen op dit thema en op het evalueren van de effectiviteit van uitgevoerde acties.
- (met andere regio's) opzetten van een gezamenlijke lobby richting het rijk om aan te dringen op en mede vorm te geven aan instrumenten die in ontwikkeling zijn om invulling te geven aan / of relevant zijn voor de woonlastenneutraliteit (zoals tariefheffing in de Warmtewet, het Warmtefonds, gebouwgebonden financiering).
- met elkaar inzetten op verkrijgen van nationale of Europese middelen (zoals het Just Transition Fonds en het in kader van het Europese Klimaatplan onlangs aangekondigde fonds van 70 miljard).

Goed inspelen op en aansluiten op bestaande iniviatieven en leren van ervaringen elders
Gegeven de noodzaak van een aanpak op verschillende schaalniveaus en gegeven de veelheid van inititiatieven die op dit thema op nationaal (deels ook met IPO en VNG), regionaal of lokaal niveau lopen of in ontwikkeling zijn, is het belangrijk om zicht te hebben op wat er zoal speelt en aan beleidsopties beschikbaar is. Daarbij gaat het zowel om no regret-acties die relatief snel kunnen worden uitgevoerd en resultaat kunnen opleveren, om het starten van experimenten om daarvan te leren, als om het opzetten van langjarige integrale trajecten waarin verbindingen worden gelegd tussen verschillende thema's en budgetten voor die thema's worden gecombineerd.

Om een beeld te krijgen van wat er zoal speelt en aan beleidsopties beschikbaar is, is de afgelopen maanden een inventarisatie uitgevoerd van initiatieven van binnen en buiten de MRA. Deze inventarisatie dient ook om te kunnen leren van ervaringen elders en te voorkomen dat iedereen het wiel opnieuw uitvindt. Aan de hand van deze inventarisatie is een eerste versie van een 'menukaart' opgesteld die als inspiratie en vertrekpunt kan dienen bij het voorbereiden van nadere keuzes in onze regio (beleidsopties i.p.v. beleidskeuzes). In die menukaart (zie bijlage 4) wordt onderscheid gemaakt tussen lokale initiatieven en bovenlokale initiatieven.

Bij het maken van keuzes over het vervolg is het uiteraard van belang om te bezien wat de meerwaarde is van inzet op het schaalniveau van de MRA. Uitgangspunten daarbij zouden moeten zijn:

- met en voor gemeenten op zoek naar een goede aanpak en de beste manier om intermediairs en maatschappelijke partners aan te sluiten;
- recht doen aan de verschillen tussen wijken / gemeenten en de populatie in die wijken / gemeenten; maar ook oog hebben voor de overeenkomsten tussen de wijken waar het speelt en daarmee in de factoren die in elk van die wijken – in verschillende gemeenten – spelen en van belang zijn als het gaat om effectieve maatregelen
- bevorderen dat we leren van elkaar en voorbeelden elders en leren door te experimenteren;
- geen inzet op zware analyses, maar op zoek naar direct bruikbare inzichten en concrete acties;
- inzet op het leggen van verbindingen tussen het sociale en ruimtelijke domein binnen overheden, met daarbij aandacht voor instrumenten die behalve energie-armoede ook de oorzaken van andere problematiek aanpakken.

Via deze gemeenschappelijke aanpak willen we:

- Meer inzicht krijgen in de problematiek, bijv. ook als basis voor een lobbystrategie en voor gesprekken met het rijk in het kader van de (follow up op) de Verstedelijkingsstrategie;
- Meer inzicht krijgen in good en bad practices.

Uitgangspunten voor het aanpakken van energiearmoede

- *Realiseer je dat de systeemwereld van beleidsmakers en de leefwereld van bewoners soms ver uit elkaar liggen. Om mensen in beweging te krijgen moet je ze bereiken. Dat vraagt om het inzetten van intermediairs en om het verbinden van ruimtelijke en sociale domein.*
- *Om mensen in beweging te krijgen moet je het gesprek met ze aangaan. Dat gesprek moet over meer gaan dan over energiebesparing en CO_2-reductie. Energiearmoede is vrijwel nooit het grootste probleem van bewoners. Leg het verband met woonkwaliteit, vochtproblemen, gezondheidswinst, sociaal-economische kansen.*
- *Durf 'verschillig' te zijn: kijk naar signatuur van wijken en focus op wijken waar de problematiek het grootste is.*
- *Gevolg daarvan is dat energiebesparings- en CO_2-reductie-effect op korte termijn ondergeschikt is aan in beweging krijgen bewoners.*

- *Wat kansrijke interventies zijn hangt af van karakteristieken van een wijk en de bewoners. Klakkeloos kopiëren van andere initiatieven is niet de route, maar slim kijken naar ervaringen en lessen elders is zeer zinvol.*
- *Betrek relevante organisaties als woco's, opbouwwerk bij initiatieven in deze sfeer.*

Het belang van een goede inbedding in de MRA-structuren

Het karakter van de problematiek van de energiearmoede vraagt om een integrale aanpak. Het PHO Duurzaamheid kan daarbij de aanjager zijn, maar het is cruciaal om verbindingen te leggen met andere MRA-gremia en andere belangrijke MRA-trajecten. In deze verkenningsfase is hier een begin mee gemaakt, maar een zekere formalisering lijkt gewenst. Daarbij gaat het er met name om dat:

- het PHO Bouwen en wonen en de MRA samenwerking op het sociale domein expliciet worden verbonden aan de inzet op dit thema;
- het thema energiearmoede een expliciete plek krijgt in het MRA-werkprogramma voor 2022;
- de Verstedelijkingsstrategie wordt benut om de discussie tussen rijk en regio over energiearmoede te intensiveren. Op dit moment lopen er gesprekken met het team van de Verstedelijkingsstrategie om het thema energiearmoede daarin een plek te geven. De inzet is immers dat in de Verstedelijkingsstrategie de sociaal-maatschappelijke opgaven expliciet worden uitgewerkt en dit te doen door de link tussen ruimtelijke en sociale kwetsbaarheid op een aantal onderwerpen goed te analyseren, te agenderen en van (deels ruimtelijke) handelingsperspectieven te voorzien. Energiearmoede is – naast vergelijkbare onderwerpen als vervoersarmoede en segregatie – een van die onderwerpen, maar ook een onderwerp dat tot dusver wat onderbelicht is gebleven.

De voorgestelde vervolgstappen in de tijd geplaatst

Actie	Wanneer	Wie
Vorming bestuurlijk team en aanjaagteam	Na 9 sept.	Bestuurlijk trekkers en programmamanager
Agenderen van dit onderwerp in andere MRA-gremia en trajecten	Na 9 sept.	Programmamanager
Aanjagen van no regret maatregelen en experimenten	Na 9 sept.	Projectgroep m.b.v. bestuurlijk team
2e webinar voor ambtenaren en andere geïnteresseerden	Eind sept.	Servicepunt Duurzame Energie (Niels Götz)
Agenderen van dit thema tijdens Duurzaamheid Top 2021 (?)	15 oktober	Stuurgroep Duurzaamheid Top
Informeren van PHO over voortgang	18 november	Bestuurlijk trekers en projectgroep
Bestuurlijke bijeenkomst met experts en andere stakeholders	december	Projectgroep m.b.v. bestuurlijk team

Bespreking en besluitvorming over vervolginzet in 2022 in het PHO Duurzaamheid	Jan / febr. 2022	Bestuurlijk trekkers en projectgroep
Bestuurlijke bijeenkomst over plan van aanpak MRA-programma energiearmoede	Juni 2022	Projectgroep m.b.v. bestuurlijk team

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam

info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

Bijlage 1

Samenstelling MRA Werkgroep Energiearmoede

[redacted]	Provincie Noord Holland
[redacted]	[redacted] Haarlem, [redacted]
	onafhankelijk expert
[redacted]	Servicepunt Duurzame Energie, [redacted]
	programmalijn Eerste Hulp bij Uitvoering
[redacted]	Gemeente Zaanstad
[redacted]	Gemeente Haarlemmermeer
[redacted]	Gemeente Amsterdam
[redacted]	Gemeente Almere
[redacted]	Raadscommissielid Gemeente Hoorn
[redacted]	MRA bureau
[redacted]	Team MRA Verstedelijkingsstrategie
[redacted]	TNO
[redacted]	Hiemstra & de Vries

Bijlage 2

Overige geconsulteerde / betrokken partijen

[redacted]	G40 / gemeente Assen
[redacted]	Programma Aardgasvrije Wijken
[redacted]	[redacted] MRA Verstedelijkingsstrategie
[redacted]	provincie Noord-Holland, [redacted] Servicepunt Duurzame Energie
[redacted]	Buurtkracht
[redacted]	Programma Aardgasvrije Wijken
[redacted]	Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk
[redacted]	strateeg Gemeente Zaanstad, betrokken bij MRA samenwerking op het sociaal domein
[redacted]	[redacted] ROM-MRA-NHN-i.o.
[redacted]	Amsterdamse Federatie van Woningbouwcorporaties
[redacted]	MRA bureau, programma bouwen en wonen
[redacted]	Provincie Zuid-Holland
[redacted]	Provincie Utrecht
[redacted]	RVO

Daarnaast is een 1e inventarisatie gedaan uit het sociaal domein van MRA gemeenten, om te zien wie er al actief zijn op het gebied van duurzaamheid en kwetsbare huishoudens. Er volgen nog gesprekken met o.a. Zaanstad, Lelystad en Heemstede.

1. Versa ([redacted]): brede sociaal werk organisatie actief in heel Gooi & Vechtstreek. Zij zijn echt één van de pioniers en trekkers van de branche op dit thema en werken hierin al samen met gemeenten, zie oa deze flyer en dit artikel
2. Participe [redacted]): Participe is een sociaal werkorganisatie met vestigingen in Delft, Alphen aan den Rijn en Amstelland. In dat laatste gebied heeft de gemeente Amstelveen hen gevraagd als partner in de energietransitie.
3. SEZO ([redacted], zowel bij SEZO als bij Buurtteamorganisatie Nieuw-West (één van de 7 buurtteamorganisaties in A'dam)). SEZO biedt in samenwerking met Rochdale en de Gemeente Amsterdam nieuwe huurders gratis budget- en energieadvies. Bij het tekenen van je nieuwe huurcontract kun je aangeven of je in aanmerking wilt komen voor een budget- en/of energieadvies gesprek met één van hun adviseurs.
4. Haarlem Effect [redacted]). Zij doen met Ecosol 'groene activiteiten' met en voor kwetsbare inwoners.
5. Reacties worden nog verwacht van Combiwel, stichting Dynamo, Sociale Maatschap (koepelstichting voor de stichtingen Doras, PuurZuid MaDi en Florijn) en Civiel Bewind en Centram. Dit zijn alle brede sociaal werk organisaties in Amsterdam die ook trekker zijn van één of meerdere buurtteamorganisaties. En van Meerwaarde in de Haarlemmermeer.